

ŠKOFIJSKI LIST

82.

Vernikom.¹

Dolžan sem opozoriti Vas na razne verske nevarnosti.

Vera je največji dar božji. Pomislite, sam Bog je prišel na svet, da nas pouči o nalogah našega življenja in o namenu našem po smrti. On sam je ustanovil cerkev, ki oznanja resnico in ponuja milost vsem rodovom na zemlji do konca sveta. In kako lep, resničen, nepobiten je nauk krščanski, kako tolažljiv v naših nadlogah! Kako potrebna pomoč milosti božje, da moremo živeti dostojno in se ne ugrezniti v živinske strasti!

No, ravno strasti človeške so krive, da besni vojska zoper krščansko vero in se vedno bolj glasno, bolj splošno in drzovito razglašča nauk nasproten krščanstvu, nauk o popolnem brezboštvu, nauk, ki taji samega Boga, ki ne pozna ne duše, ne večnosti.

In kako prekanjeno se širijo ti brezbožni nauki! Le malokdaj se verske resnice taje naravnost, pač pa se ljudem vzbujajo nezaupnost, odpornost, mržnja in gnus do onih, ki so nam poslani oznanjevalci Jezusovega nauka in nadaljevalci njegovega dela; pač pa se poveličujejo nasprotni nauki in vzvišujejo njegovi zastopniki, vzbujajo razne strasti, posebno mesena poželjivost.

To nalogo imajo takozvani napredni časopisi, ki služijo zaroti zoper Kristusa, zaroti osnovani in organizirani po vsem svetu, zaroti, katero izredno drzno vodi društvo „Slobodna misel“. Imenoval sem že večkrat one slovenske liste, ki so v službi te svetovne zarote zoper Kristusa. Ali naj vam jih naštejem še enkrat! Imenujem le nekatere: Narod, Jutro, Slov. Dom, Omladina, Slobodna misel, Zarja, Učiteljski tovariš. Večkrat sem naglaševal, da so to prepovedani listi, da greši zoper Boga, ki jih tiska, ki jih piše, ki jih naroča, kupuje in čita. Ali boš hotel in smel uživati hrano, v kateri je polno strupa?

¹ Naj se list vernikom prečita nedeljo dne 1. oktobra t. l.

In kako se bojiš kuge, da ne bi prišla! Po pravici se bojiš! In ne bi se bal strupa in kuge, ki uničuje tvojo dušo, tvoje versko življenje in te polagoma odvrča od Boga? Koliko vernikov se je popolnoma izgubilo!

Srce me boli, ko opažam, da mnogi verniki za moje opomine ne marajo. Koliko jih kupuje Jutro, pa se koj navsezgodaj nahranijo strupa zmot in laži in sovražnosti do Cerkve in do vsega, kar je z njo v zvezi. Kako se širi in zastruplja vernike, posebno po nekaterih dolenskih župnijah, Slovenski Dom! Narod pa bega, moti in vrača od Cerkve, od gospoda Jezusa in Boga naše izobrazence.

Ko to obžalujem, vas moram opozoriti še na en list, ki je žalibog že precej razširjen po naši domovini. Mislim na list „Bodočnost“. Dobil sem v roko št. 7 in 8 tekočega letnika. Koliko usodepolnih zmot sem v njem našel. Hvali „velikega Buddho“ in poveličuje protestantizem; da, kar naravnost taji verske nauke o našem rodu, pa trdi, da se je človek začel kot žival. V čudno površnem članku „o postanku govora“ pravi: „zamislimo se v one pradavne čase, ko je človek samo še rjovel in tulil kakor divja zver...“ S temi stavki taji ves nauk o stvarjenju in o prvotnem stanju našega rodu.

Moj Bog! in ta list se imenuje glasilo napredne mladine, je namenjen sokolskemu naraščanju! V tako brezverskem duhu naj se izobražujejo vaši mladeniči! In veste, kaj hočejo iz „Sokola“ napraviti? Naravnost prvoborilce za svobodomiselnost, za vsepojmovanje sveta, katero je krščanstvu naravnost nasprotno, ki taji ne le Kristusa Odrešenika, ampak celo Boga Stvarnika, torej dušo in večnost. Nikar naj vas ne preslepi okolnost, da so v teh četah nekateri vsaj navidezno dobri možje in da vaši otroci kot naraščaj tudi kaj dobrega slišijo.

Ne, ta okolnost naj vas ne premoti, pazite le na glavno smer tega društva, na duha, ki ga

vodi, kar lahko spoznate iz časopisov in sploh iz spisov, katere imajo v rokah. Ali niso to časopisi protikrščanski, spisi in knjige, ki vzbujajo verske dvome in netijo najbolj nizkotne ter živinske strasti? Na to pazite starši; zato vas zarotim, ne dopuščajte svojih otrok v to družbo.

Strašna pregreha naših dni je, da se sme hudobija, zmota in najnevarnejše zapeljevanje, da, kar naravnost upor zoper Boga povsod razširjevati. Dragi verniki, ne dremajte, ne bodite malomarni, zdramite se in postopajte v smislu mojih kratkih, toda vedno veljavnih naukov. Ne naročajte, ne čitajte omenjenih listov, bežite sami in varujte svoje otroke nevarnih društev. Na to naj vas nagiba ljubezen do Boga, pa tudi ljubezen do vas samih in do vaših otrok.

Priporočam vam pa društvo „Orel“, v katerem se zbirajo naši mladeniči, da bi si okre-

pili telo ter si na temelju večnih resnic izobrazili um in voljo. In kako lep, poučen je njihov list „Mladost“, ki jih ogreva za trezno, čisto, pošteno, krščansko življenje! Dragi starši, sem pošiljajte svoje sinove koj, ko dovrše šolska leta; ne boste se kesali.

Bog nas že dolgo opominja: saj čujemo o silnih potresih, o groznih nevihtah, o kugi in koleri, o nevarnosti groznih vojska; sami trpimo sušo in neznosno draginjo. To so opomini božji! Gorje nam, ako si zatisnemo ušesa, da jih ne bi čuli! Ker ne maramo za Njegovo dobroto in ljubezen, bomo morali čutiti udarce Njegove pravičnosti.

V Ljubljani na praznik Angelov varuhov 1911.

† Anton Bonaventura,
knezoškof.

83.

Razpis Iv. Nep. Schlackerjeve ustanove za učiteljske vdove.

Ustanova pokojnega vodja normalke, c. kr. šolskega svetnika in častnega kanonika Iv. Nep. Schlackerja, v podporo ene učiteljske vdove se bo zopet podelila za čas od 1. avgusta 1910 do 1. avgusta 1911.

Častiti župni uradi naj obveste o tem razpisu vdove, ki sicer ne uživajo nikake ustanove,

z opazko, naj prosivke opremijo svoje prošnje z verjetnimi svedočbami, da so v resnici ubožne, nesvarljivega življenja, in da so njihovi možje najmanj deset let služili v kronovini kranjski kot ljudski učitelji.

Prošnje naj se vložijo do 25. oktobra t. l. pri tukajšnjem konzistoriju.

84.

Kranjska podružnica avstrijskega srebrnega križa v Ljubljani.

Od predsedništva naslovne podružnice je došel ordinariatu naslednji dopis:

Visokočastiti škofijski ordinariat v Ljubljani.

Društvo avstrijskega srebrnega križa v pomoč vračajočim se rezervistom in njega podružnice so si stavile za nalogo, izvesti po določenih načelih organizirano podpiranje avstrijskih odsluženih vojakov vseh vrst, in sicer posebno ob času, ko se po aktivnem službovanju vračajo kot rezervisti v civilni poklic. To podpiranje se izraža v prvi vrsti na ta način, da društvo posreduje v korist tem osebam v ta namen, da se jim preskrbi delo in pa služba, in sicer vpoštevajoč individualne razmere posameznega rezervista tako, da se izkuša zagotoviti jim take službe, taka mesta in tako delo, katero odgovarja njihovim zmoglostim, njihovemu znanju ter poklicu,

ki so ga izvrševali pred vstopom v vojaško službo. Poleg posredovanja dela in preskrbovanja primernih služb ima društvo srebrnega križa namen, dajati rezervistom moralno in gmotno podporo, zlasti tudi v ta namen, da se jim omogoča ali vsaj olajša obrtna in pridobitna samostojnost, eventualno tudi na ta način, da se jim omogoča pridobiti si popolnejšo in temeljitejšo izobrazbo v njihovem poklicu. Delavnost srebrnega križa ima poleg tega tudi karitativno stran, ki se izraža v tem, da se rezervistom, ki so brez sredstev, naklanjajo začasne podpore ter da se obolelim daje bolniške podpore.

Iz teh kratkih navedb je razvidno, da ima društvo jako lepe, resne in koristne namene. Delovanje društva more postati odlične koristnosti in vrednosti tako za osebe, ki dela iščejo

kakor za osebe, katere potrebujejo primernih uslužbencev in delavcev. Kranjska podružnica srebrnega križa bode posebno pozornost posvečala odsluženi vojakom, ki so doma na Kranjskem, ali pa žele na Kranjskem dobiti si dela ali službe. Po prebiti vojaški službi je obilo sinov naše kranjske dežele v veliki in resni zadregi, kam se obrniti. V tej nepoučenosti in zadregi si prav često ne morejo dobiti primernega zaslužka in tako se zgodi, da se žal le prehitro vdajajo pri nas naravnost nevarnemu nagnjenju ali pa zapeljivim vabilom ter odhajajo v najboljših letih iz domovine, kateri na ta način gredo v izgubo dragocene delovne moči. Ne more biti dvoma, da se bode prizadevanje društva srebrnega križa posrečilo premnogih slučajih zblížati in zediniti osebe, ki službe iščejo in pa osebe, ki pa imajo delo in službe. Delovanje more biti tembolj uspešno, ker se naše posredovanje naslanja neposredno na podporo vojaških oblastev. Jasno in umljivo pa je da bode delo tem uspešnejše, čim jačja bode podpora od strani poklicanih faktorjev, med ka-

terimi je v prvi vrsti omeniti prečastito duhovščino, ki vsled poznanja krajevnih in osebnih razmer in potreb ter stalnega stika s prebivalstvom more v najodličnejši meri podpirati naše prizadevanje v korist vračajočim se rezervistom.

Usojamo se zategadelj poslati dva iztisa pravil ter se obrniti do visokočastitega škofijskega ordinariata z najvljudnejšo prošnjo, da blagovoli na primeren način opozoriti župne urade, na obstoj in koristnost delovanja naše organizacije ter jih pozvati, da blagovolijo podpirati in pospeševati naša prizadevanja v vsakem primeru, kadar se obrne do njih.

V Ljubljani, dne 23. maja 1911.

Kranjska podružnica avstrijskega srebrnega križa v Ljubljani.

Predsednik:

Kliment m. p.

Tajnik:

Dr. Windischer m. p.

P. n. čč. gg. duhovniki se vsledtega opozarjajo, naj blage volje podpirajo namen tega dobrodelnega društva.

85.

Slovstvo.

„**Katoliška dogmatika in etika.**“ Spisal dr. Gregorij Pečjak. (Str. 480.) Cena vezani knjigi 5 K 30° vin. V založbi Katoliške Bukvarne. 1911. — **Katoliška etika** posebe stane 2 K 80 vin.

To delo je sicer v prvi vrsti namenjeno višji gimnaziji, toda iz temeljitosti in obširnosti se takoj vidi, da je imel pisatelj pred očmi prihodnje razumništvo, ki na visokih šolah krščanskega nauka ne prejema več. Za srednješolca samega bi bili obe knjigi z jedrnatim slogom in bogato vsebino pretežki, toda kot šolski knjigi imata v pomoč modroslovno in bogoslovno izobraženega kateheta in zato sta kar najbolj primerni. Zakaj učenje na spomin se olajša in umresnico bolj pregleda, če se razložena vsebina p o n o v i kratko in logično, brez kopičenja nepotrebnih besed ali stavkov. Kar bi utegnilo biti za dijakov spomin ali za njegov razum res pretežko, je v knjigi izrečno zaznamovano (dve zvezdici) in iz šolske obveznosti izločeno.

Umevno je, da bo taka knjiga duhovnim pastirjem v veliko pomoč. Dogmatiko, ki je bila naznanjena le kot šolska knjiga, so nekateri gospodje že začeli rabiti, nekateri zavoljo jezika, nekateri kot meditacijo, nekateri za pomoč

pri pridigah; zdaj, ko je izšla tudi etika, in je obema knjigama pridejano obširno stvarno kazalo, imamo pred seboj celotno delo, ki ga noben slovenski duhovnik pri pastirovanju ne bo mogel prezreti: a) Razen katekizma je nova dogmatika in etika edina slovenska knjiga, ki verski nauk podava sistematično. Verski nauk v razdelitvi razumnika bolj zanima, in harmonija vseh naukov se laglje občuti zavoljo organske zveze. b) Izrazi in stavki so skrbno tehtani in pisatelj jih je dal pred tiskom mnogim gospodom v presojo, da bi čim popolneje povedali pravi verski nauk. Katoliški duhovnik mora paziti na pravilno izražanje; tega nas uči skrb svete Cerkve, pa tudi lastna izkušnja, kako se verniki včasih spodtikajo, če se besede raznih duhovnikov navidez ne strinjajo. c) Duhovni pastir mora skrbeti, da poda v pridigah in krščanskih naukih v nekaj letih vernikom verski nauk v celoti; če jemlje samo iz katekizma, je presuho; če dodaja sam ali če samo razteguje, trpi lahko točnost; če zajemlje iz bogate latinske dogmatike in moralke, je izbira pretežka, pa tudi jezik dela težave. Zdaj imamo slovensko knjigo, ki je že izbrala take nauke, ki so vsi primerni za laike, in sicer v taki

obširnosti, da zadostuje tudi izobraženim. Duhovni pastir po novi slovenski knjigi ima samo to delo, da jedrnato izraženi verski nauk prilagodi razumu svojih poslušalcev in izloči nekatere take stvari, ki ravno njegovim poslušalcem niso potrebne. Najtežje stvari so navadno prav tiste, ki so potrebne samo izobražencem. č) Slovenska dogmatika in etika se močno ozirata na zmote modernega časa, ki hočejo podirati temelj veri, in krščanske čednosti opisujejo v taki luči, da bi se vernikom pristudile. Kdor to knjigo dobro prestudira, bo čutil, da so resnice vekotrajne, in da so npravni nauki lepi, naravnost odsev božje narave. Ko bosta katehet in pridigar to živo čutila, pri poučevanju ne bosta v zadregi, ne z mislijo, ne z besedo.

Če je pa nova knjiga komu pretežka, mu bodi to v opomin, da se je treba truditi. Izkušnja z dogmatiko uči, da so jo rabili in znali ceniti zlasti taki duhovniki, ki so sami več studirali.

Mladini! Pogostno in vsakdanje sveto obhajilo. Spisal o. Julij Lintelo, D. J. 1911. Za-

ložila Katoliška Bukvarna v Ljubljani. Str. 68. Cena 30 h, 20 izvodov in več po 25 h.

Staršem in vzgojiteljem! Navajajte otroke, da bodo hodili pogostoma k svetemu obhajilu. Spisal o. Julij Lintelo, D. J. Druga pomnožena izdaja (5000—12.000). Str. 63. Cena 25 h, 20 izvodov in več po 20 h.

Obe knjižici, katerih slovenski prevod je oskrbela Marijina družba v ljubljanskem semenišču, se priporočata duhovnikom in staršem, da bi ji širili med mladino in odraslimi.

Responsoria. Harmonisavit Antonius Foerster. Cena 25 h, na kartonu 55 h.

V tej zbirki se nahajajo vsi responzoriji (odgovori) za pevce, ki jih rabijo pri petih mašah za vse dobe cerkvenega leta.

Rechenschaftsbericht des Emeriten-Vereines des katholischen Klerus, registrierte Hilfskasse in Wien, über das 15. Verwaltungsjahr 1910.

Letno poročilo tega društva za 15. upravno leto izkazuje 1975 zavarovanih duhovnikov.

Pojasnila daje vodstvo tega društva na Dunaju (I, Rengasse 13).

86.

Konkurzni razpis.

Po okrožnici je bila razpisana župnija Škocjan pri Dobravi do 4. oktobra 1911.

Razpisujejo se župnije:

Dobrnice in Hinje v žužemberški dekaniji, Sv. Trojica v cerkniški dekaniji, Čatež ob Savi v leskovski dekaniji in Godovič v idrijski dekaniji.

Prosivci za župnije Dobrnice, Hinje in Čatež ob Savi naj naslove svoje prošnje na c. kr. deželno vladu na Kranjskem, za Sv. Trojico na lastništvo graščine Nadlišek, za Godovič pa na kn. šk. ordinariat.

Zadnji rok za vlaganje prošenj je 21. oktober 1911.

87.

Škofijska kronika.

Umeščeni so bili: preč. g. dr. Josip Gruden, profesor bogoslovja, na Kürnbergov kantonat pri ljubljanski stolnici dne 21. septembra; č. g. Alojzij Kurent, župni upravitelj v Krškem, na župnijo Krško 22. avgusta; č. g. Jakob Ogrizek, župnik v Šent Lambertu, na novo ustanovljeno župnijo Lom 1. septembra t.l.

Cerkveno odlikovanje. Imenovan je za kn. šk. duhovnega svetnika č. g. Juri König, župnik na Vinici.

Imenovan je bil: preč. g. konzistorialni svetnik dr. Ivan Zore, gimnazijski profesor v zavodu sv. Stanislava, za profesorja bogoslovja v

Ljubljani in č. g. dr. Franc Kulovec, prefekt za profesorja verouka na kn. šk. gimnaziji v Šent Vidu nad Ljubljano.

Prezentiran je bil za župnijo Šent Janž č. g. Ludovik Bajec, župnik pri Sv. Trojici pri Cerknici.

Podeljena je župnija Duplje č. g. Petru Bohinju, župniku v Škocjanu pri Dobravi.

Stalni pokoj je dovoljen č. g. Frančišku Zbašniku, župniku v Hinjah.

Resigniral je na župnijo Dobrnice č. g. Franc Kralj, na župnijo Šent Gotard č. g. Anton Hribar in na župnijo Čatež ob Savi, č. g. Alojzij Rudolf.

Knezoškofijski ordinariat v Ljubljani, dne 22. septembra 1911.